

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
13.03.2023. – 17.03.2023.

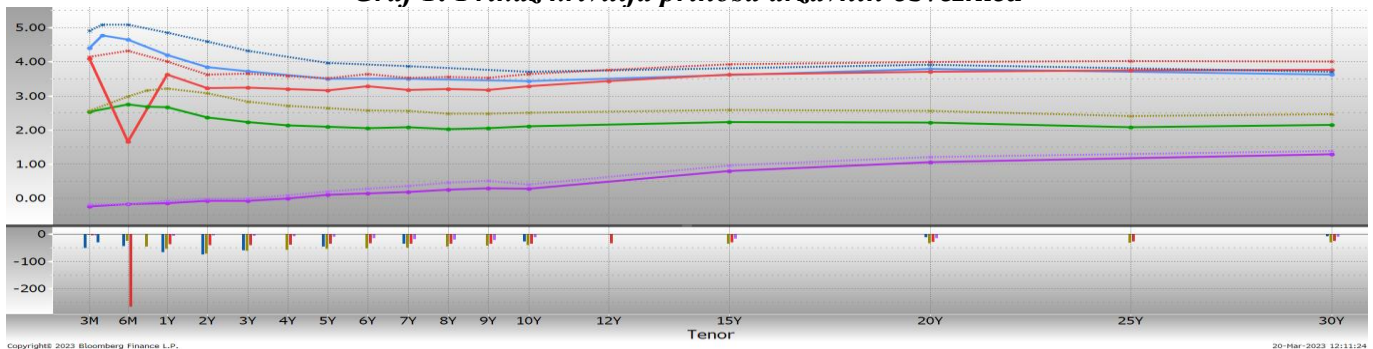
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	10.3.23	-	17.3.23	10.3.23	-	17.3.23	10.3.23	-	17.3.23	10.3.23	-	17.3.23
2 godine	3.10	-	2.39	4.59	-	3.84	3.64	-	3.24	-0.02	-	-0.08
5 godina	2.64	-	2.09	3.96	-	3.50	3.53	-	3.17	0.21	-	0.10
10 godina	2.51	-	2.11	3.70	-	3.43	3.64	-	3.28	0.41	-	0.29

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	10.3.23	-	17.3.23
3 mjeseca	2.599	-	2.567
6 mjeseci	2.986	-	2.742
1 godina	3.252	-	2.716

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 17.03.2023. godine (pune linije) i 10.03.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Protekli tjedan je obilježen izraženim previranjima na tržištu prvobitno zbog vijesti o kolapsu SVB banke u SAD, a zatim i problemima sa kojima se suočavaju druge banke, uključujući Credit Suisse. Navedeno je utjecalo na izraženu potražnju za sigurnijim investicijama, što je dovelo do oštrog pada prinosa obveznica eurozone, najviše na prednjem dijelu krive, unatoč odluci ECB da nastavi sa povećanjem kamatnih stopa ECB. U odnosu na prethodni tjedan prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 40 i 71 bazni bod, dok su prinosi italijanskih obveznica smanjeni između 27 i 53 bazna boda.

ECB je u četvrtak, u skladu sa očekivanjima (ako se izuzmu promjene očekivanja koje su uslijedile zbog panike na tržištima početkom tjedna), povećala sve tri ključne kamatne stope za 50 baznih bodova. Kamatna stopa na depozite banaka ECB je povećana na razinu od 3,0%. Predsjednica Lagarde je izjavila da se očekuje da će inflacija ostati previsoka isuviše dugo, ali je ovog puta izbjegnuto priopćenje daljih smjernica, te je ponovljeno da će naredne odluke monetarne politike ovisiti o objavljenim ekonomskim podacima. Lagarde je dodala da, ukoliko se bazni scenario ECB pokaže točnim, ECB će u tom slučaju imati još „posla da pokrije“ povećanjem kamatnih stopa. Prema Lagarde, nedostatak smjernica ne znači da je ECB manje spremna da istraje u naporima smanjenja inflacije. Financijski sustav eurozone je opisan kao otporan, rečeno je da zvaničnici tenzije na tržištu pažljivo prate i da su spremni da odgovore ukoliko bude potrebno da se sačuva financijska stabilnost.

ECB je objavila i nove ekonomske prognoze (uz napomenu da su završene početkom ožujka prije posljednjih događanja na financijskim tržištima). Iako su prognozirane stope inflacije manje u odnosu na prethodne prognoze (u 2023. godini 5,3%, u 2024. godini 2,9% i u 2025. godini 2,1%), očekuje se da će temeljna inflacija u prosjeku u tekućoj godini iznositi 4,6% (ranije očekivano 4,2%), u 2024. godini 2,5% (ranije očekivano 2,8%), te u 2025. godini 2,2% (ranije očekivano 2,4%). U svakom slučaju, **ove prognoze ukazuju na to da će inflacija, uključujući i temeljnu stopu inflacije sve do 2025. godine iznositi preko ciljane razine od 2%**. Istovremeno, očekivanja rasta GDP-a eurozone u promatranim godinama za ovu godinu su povećana na 1,0% (ranije očekivano 0,5%), dok su za naredne dvije godine smanjena na po 1,6% u odnosu na ranija očekivanja od 1,9% i 1,8%, respektivno.

U petak je objavljena informacija da će banke ECB-u prije vremena vratiti dodatnih 87,7 milijardi EUR „jeftinih dugoročnih kredita“ (TLTRO) nakon što su uvjeti ovog programa pooštreni s ciljem borbe protiv visoke inflacije. Od studenoga prošle godine banke su vratile oko 900 milijardi EUR navedenih kredita.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomske pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (final.)	VELJAČA	8,5%	8,5%	8,6%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	VELJAČA	5,6%	5,6%	5,3%
3.	Stopa inflacije – Nizozemska (final.)	VELJAČA	8,9%	8,9%	8,4%
4.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	VELJAČA	7,2%	7,3%	7,0%
5.	Stopa inflacije – Španjolska (final.)	VELJAČA	6,1%	6,0%	5,9%
6.	Stopa inflacije – Finska	VELJAČA	-	8,8%	8,4%
7.	Stopa inflacije – Irska (final.)	VELJAČA	8,0%	8,1%	7,5%
8.	Stopa inflacije – Italija (final.)	VELJAČA	9,9%	9,8%	10,7%
9.	Stopa inflacije – Austrija	VELJAČA	11,0%	10,9%	11,2%
10.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	SIJEČANJ	0,3%	0,9%	-2,0%
11.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	SIJEČANJ	-	19,7%	-11,7%
12.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	SIJEČANJ	2,9%	1,4%	-0,9%
13.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	2.756,5	2.762,5
14.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	-3,96	-4,51
15.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	-4,19	1,36
16.	Trgovinska bilanca – Irska (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	3,45	5,04
17.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	VELJAČA	-	3,5%	3,6%
18.	Stopa nezaposlenosti – Italija (Q/Q)	IV tromjesečje	-	7,8%	8,0%

SAD

Događanja oko propasti tri američke banke i problemi u poslovanju First Republic Bank nastavili su potresati kako financijsko tržište u SAD, tako i globalna financijska tržišta. Prinosi na američke državne obveznice su smanjeni tijekom proteklog tjedna, posebno na prednjem dijelu krive, s obzirom na to da su prinosi na dvogodišnje obveznice smanjeni za 75 baznih bodova u odnosu na prethodni tjedan. Inače, početkom tjedna prinosi na dvogodišnje obveznice su zabilježili najveće dnevno smanjenje od 1980. godine (preko 60 baznih bodova). Dodatno, na smanjenje prinosa utjecalo je i objavljivanje stope inflacije, koja je u veljači zabilježila najsporiji rast od rujna 2021. godine.

Rejting agencija Moody's promijenila je izgled za američki bankarski sustav u „negativne“ sa „stabilnih“, nakon što je kolaps velikih banaka potakao strah nastanka nove krize. Iako su prije navedenog investitori predviđali povećanje referentne kamatne stope Fed-a od 50 baznih bodova na sjednici koja se održava ovog tjedna, sada očekuju povećanje od 25 baznih bodova sa mogućom pauzom. Nakon kolapsa navedenih banaka, predsjednik Biden je izjavio da Amerikanci mogu imati povjerenja da je bankarski sustav siguran. Biden je također obećao uspostavljanje novih regulativa nakon najvećeg kolapsa jedne američke banke od financijske krize 2008. godine.

Panika na tržištu vezano za još jednu američku banku, First Republic Bank (FRB) počela je u srijedu, nakon što je objavljena vijest da su rejting agencije S&P i Fitch smanjile rejting navedene banke na „junk“ razinu, odnosno na neinvestibilnu razinu, zbog zabrinutosti da klijenti povlače svoja ulaganja. Taj dan cijena dionica te banke je zabilježila pad od preko 30%, dok je u odnosu na 8. ožujka ista smanjena za oko 80%. Već u četvrtak je objavljena vijest da se 11 američkih banaka složilo da deponiraju 30 milijardi USD kod First Republic Bank kako bi pomogle u zaustavljanju tržišnih previranja. Upravo ova

vijest je pomogla FRB čije su se dionice oporavile od gubitka od preko 30%, iako su ponovo pale, nakon što je priopćila da je njena novčana pozicija od 15. ožujka iznosila oko 34 milijarde USD. U nedjelju, tri dana ranije, je imala preko 70 milijardi USD u raspoloživoj, neiskorištenoj likvidnosti.

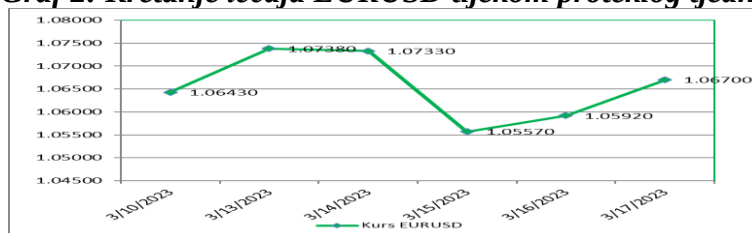
Prema najnovijim prognozama OECD-a, očekuje se da će GDP u SAD tijekom 2023. godine bilježiti rast po stopi od 1,5% (prethodno prognozirano 1,0%), dok se za 2024. godinu očekuje rast od 0,9% (prethodno prognozirana blaga kontrakcija od 0,1%). Istovremeno, u istraživanju očekivanja potrošača koje je objavio Fed navodi se da su kratkoročna očekivanja inflacije u narednom razdoblju smanjena na razinu koja je posljednji put viđena prije skoro dvije godine. U veljači su ispitanici prognozirali da će inflacija za godinu dana iznositi 4,2%, što je značajan pad u odnosu na 5%, koliko je prognozirano u siječnju. U međuvremenu, očekivana razina inflacije za naredne tri godine iznosi 2,7%, što odgovara razini koja je posljednji put viđena u listopadu 2020. godine, dok se za pet godina očekuje da će inflacija dostići 2,6%, u odnosu na 2,5% iz siječnja.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red.br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G) VELJAČA	6,0%	6,0%	6,4%
2.	Temeljna stopa inflacije (G/G) VELJAČA	5,5%	5,5%	5,6%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 10. OŽUJKA	-	6,5%	7,4%
4.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) VELJAČA	5,4%	4,6%	5,7%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 11. OŽUJKA	205.000	192.000	212.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 4. OŽUJKA	1.723.000	1.684.000	1.713.000
7.	Maloprodaja (M/M) VELJAČA	-0,4%	-0,4%	3,2%
8.	Indeks ulaznih cijena (G/G) VELJAČA	-1,1%	-1,1%	0,9%
9.	Indeks izlaznih cijena (G/G) VELJAČA	-	-0,8%	2,2%
10.	Indeks raspolož. Potrošača Sveu. iz Migičena P OŽUJAK	58,8	59,8	58,6
11.	Vodeći indeks VELJAČA	-0,3%	-0,3%	-0,3%
12.	Industrijska proizvodnja (M/M) VELJAČA	0,2%	0,0%	0,3%
13.	Iskorištenost kapaciteta VELJAČA	78,4%	78,0%	78,0%

USD je blago deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0643 na razinu od 1,0670.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Ministar financija Velike Britanije Hunt je izjavio da su Vlada i BoE omogućili privatnu prodaju banke Silicon Valley Bank UK HSBC-u, što je potez koji bi zaštitio depozite bez korištenja sredstava poreznih obveznika. Iz BoE je priopćeno da je širi bankarski sustav u zemlji ostao siguran, zdrav i dobro kapitaliziran. Hunt je istaknuo da ovaj potez osigurava da su depoziti zaštićeni i da banka može normalno poslovati bez podrške poreznih obveznika. Također, dodao je da je zadovoljan time što je postignut dogovor u tako kratkom roku. HSBC je najveća banka u Europi, te bi klijenti SVB UK trebalo da budu uvjereni u snagu i sigurnost koju nosi pomenuta banka.

Ministar financija Hunt je objavio plan za koji očekuje da će ubrzati stagnirajuću ekonomiju Velike Britanije, te istaknuo da vjeruje u ekonomiju Velike Britanije. Najavio je i novi poticaj za poslovna ulaganja koji će omogućiti kompanijama da nadoknade 100% svojih kapitalnih izdataka u odnosu na profit, iako je to predstavljalo smanjenje poreznih olakšica prema prethodnoj, dvogodišnjoj šemi. Ostale mjere uključuju više ulaganja u nuklearnu energiju. Hunt je istaknuo da će Vlada u narednih pet godina u proračun za odbranu dodati 11 milijardi GBP.

U najnovijoj prognozi OECD-a, OECD je izdvojio Veliku Britaniju kao najkrhkiju naprednu ekonomiju

osim Rusije i prognozirao rast u Velikoj Britaniji od -0,2% u 2023. i 0,9% u 2024. (prethodna prognoza -0,4% u 2023. i 0,2% u 2024). Procjena za ovu godinu bila je ista kao i prognoza proračuna Ureda za proračunsku odgovornost (OBR), ali je prognoza OECD-a za 2024. bila znatno pesimističnija od očekivanja OBR-a (1,8%).

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć VELJAČA	-	3,8%	3,8%
2.	Prosječne tjedne zarade bez bonusa 3M/god. SIJEČANJ	5,7%	5,7%	6,0%
3.	ILO stopa nezaposlenosti, tromjesečno SIJEČANJ	3,8%	3,7%	3,7%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,88427 na razinu od 0,87589. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2030 na razinu od 1,2173.

JAPAN

Konfederacija sindikata, poznatija kao Rengo, objavila je u petak da je postignut preliminarni dogovor o povećanju plaća u Japanu, prema kojem će se ukupna primanja, uključujući sve naknade povećati za 3,8%. Prema postignutom dogovoru, osnovne plaće, koje imaju najveći utjecaj na potrošačku moć kućanstva će se povećati za 2,33%. Konfederacija sindikata je postigla najveće povećanje plaća u posljednja tri desetljeća i to u razdoblju rastuće inflacije, što bi moglo imati implikacije na buduću politički put Japanu. Postignuto povećanje je bilo iznad očekivanja ekonomista i prati komentare guvernera BoJ Kurode koji sugerira da je potrebno povećati plaće za oko 3% kako bi BoJ normalizirala svoju politiku monetarnog ublažavanja. Iako Kuroda nije bio precizan koji platni okvir treba da se poveća za 3%, rezultati postignutih pregovora bi se mogli iskoristiti kao razlog za promjene monetarne politike pod rukovodstvom Uede koji preuzima mandat u travnju. Ministar ekonomije Goto je izjavio da Vlada Japanu pažljivo prati događanja na globalnom financijskom tržištu, ali da trenutno ne očekuje da će kolaps u američkom bankarskom sektoru imati veliki utjecaj na ekonomiju Japanu. Ministar financija Suzuki je također izjavio da su financijska tržišta izložena riziku, ali da je financijski sustav Japanu stabilan. Iz BoJ je priopćeno da financijske institucije u Japanu imaju dovoljno kapitalnih rezervi da apsorbiraju gubitke uzrokovane različitim vanjskim čimbenicima, uključujući rizike izazvane kolapsom u američkom bankarskom sektoru. U svom izvješću, BoJ navodi da su pojedine regionalne financijske institucije pretrpile značajne gubitke u procjeni vrijednosti i da nisu uspjele da adekvatno procijene svoju toleranciju na rizik u odnosu na profit. Također se navodi da su financijske institucije u Japanu aktivno preuzele tržišni rizik posljednjih godina i to u razdoblju ultraniskih kamatnih stopa, iako su postale „donekle oprezne” u pogledu svojih investiranja u talasu globalnog povećanja kamatnih stopa.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Trgovinski deficit (u milijardama JPY) VELJAČA	-1.150,0	-897,7	-3.498,6
2.	Izvoz (G/G) VELJAČA	7,0%	6,5%	3,5%
3.	Uvoz (G/G) VELJAČA	12,4%	8,3%	17,5%
4.	Osnovne strojne porudžbine (G/G) SIJEČANJ	-3,9%	4,5%	-6,6%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G) F SIJEČANJ	-	-3,1%	-2,4%
6.	Iskorištenost kapaciteta (M/M) SIJEČANJ	-	-5,5%	-1,1
7.	Indeks uslužnog sektora (M/M) SIJEČANJ	0,5%	0,9%	-0,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 143,70 na razinu od 140,60. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 135,03 na razinu od 131,85.

NAFTA I ZLATO

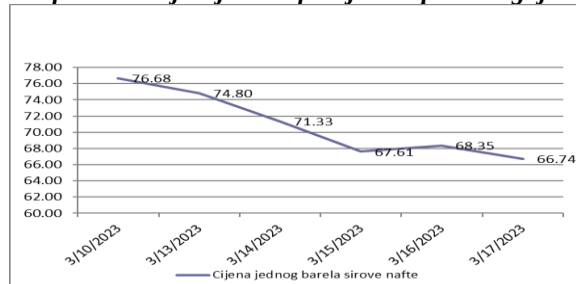
Na otvaranju tržišta nafte u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,68 USD (EUR 72,05).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je imala tendenciju pada uglavnom zbog pojačane zabrinutosti oko globalne recesije nakon kolapsa komercijalnih banaka u SAD i Europi.

Početkom tjedna cijena je smanjena nakon kolapsa SVB, što je snažno pogodilo tržište i pojačalo strahove od financijske krize. Ipak, oporavak tražnje za naftom od strane Kine je osigurao da se cijena ne smanji u velikoj mjeri. Narednog dana cijena je nastavila da se smanjuje, te se našla blizu najniže razine u posljednja tri mjeseca. Sredinom tjedna cijena nafte je zabilježila dnevni pad od čak preko 5%, što je uzrokovalo da se cijena nađe na najnižoj razini u posljednjih godinu dana uglavnom zbog neizvjesnosti koja je došla nakon loših vijesti o poslovanju Credit Suisse banke iz Švicarske. Globalne zalihe nafte su povećane na najveću razinu u posljednjih 18 mjeseci, što je također utjecalo na pad cijene nafte. Stabilizacija cijene je uslijedila tijekom trgovanja u četvrtak. Reuters je objavio da OPEC+ smatra da je nedavno smanjenje cijene nafte rezultat financijske zabrinutosti i nije rezultat neravnoteže između ponude i tražnje na tržištu, te se dodaje da se očekuje stabilizacija tržišta. Krajem tjedna je nastavljen pad cijene nafte i dalje pod utjecajem krize u bankarskom sektoru, kako u SAD, tako i u Europi, što je pojačalo neizvjesnosti i strah od potencijalne recesije.

U takvim okolnostima cijena je na tjednoj razini zabilježila pad od 12,96%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 66,74 USD (EUR 62,55).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

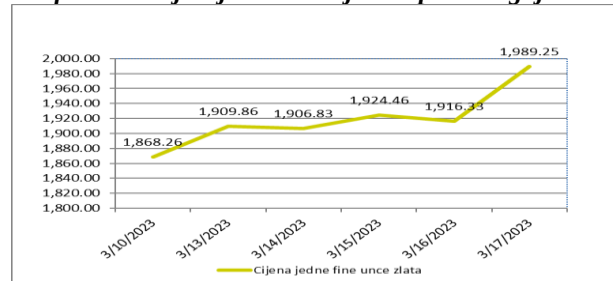

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.868,26 USD (EUR 1.755,39).

Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je imala tendenciju rasta zbog pojačanih neizvjesnosti na financijskom tržištu nakon bankrota i kriza u poslovanju banaka u SAD i Europi. Početkom tjedna je zabilježen značajan rast cijene kada su se pojavile vijesti o kolapsu SVB banke u SAD. Ovakve okolnosti pojačale su neizvjesnosti na financijskom tržištu, ali i očekivanja da će Fed usporiti sa rastom kamatnih stopa, što je također imalo pozitivan utjecaj na cijenu zlata. Ovakve okolnosti su vodile padu prinosa na državne obveznice, što je ponovo pozitivno utjecalo na rast cijene zlata. Cijena zlata do četvrtka nije bilježila značajne promjene, ali se održavala na razini preko 1.900 USD po unci. Time je zlato još jednom pokazalo svoju funkciju sigurnog utočišta protiv rizika i volatilnosti, dok analitičari očekuju da bi kratkoročni efekat, koji je rezultat bankrota SVB, mogao biti preveden u dugoročni efekat rasta cijene zlata. U drugoj polovini tjedna cijena zlata je uglavnom imala tendenciju rasta, koja je posebno bila izražena krajem tjedna. Poticaj cijeni je došao nakon neizvjesnosti oko Credit Suisse banke i problema u njenom poslovanju. Ovakve okolnosti su pojačale tražnju investitora za sigurnim investicijama, te se tako i cijena ovog plemenitog metala održavala na višoj razini.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.989,25 USD (EUR 1.864,34). U odnosu na prethodni tjedan cijena zlata je povećana za 6,48%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.